

formants de Griera també va assenyalar-li aquest *esquirria* 'firria, malvolença' (*Tresor* ---, s. v.).

DERIV.: *Esquilada*. *Esquilata*: és baix-llatí amb *-ata*=cat. *-ada*, i que com en un text així *ll deu ser fàcilment cacografia per -l-*, pot voler dir pròpiament 'mesura esquilada=mesura rasa'; la cita que fa *AlcM* de Monsalvatje serà idèntica al doc. de 1183 extractat en *BABL* iv, 224: «confesseu rebre tres *eschillatas* d'ordi y de mill --- mesura equivalent a tres migeres». *Esquilador*, *esquiladora*. *Esquilament*. *Esquilat*, veg. 10 supra. *Tosquirador* i *tosquirament*, Lacav.

Esquilet, sembla degut a encruentament d'*escairar* amb *esquirar/esquilar* (i tenir en compte que *esmolet* s'usa vulgarment en cat. central, amb la mateixa acc. de 'minyonet massa eixerit'). 15

1 P. p. H. Menhardt, *AORBB* III, 262, f° 101v, diu que la lletra és de fi del S. XIV, i a això correspon bastant l'estat de llengua, si bé podria ser un poc anterior; no hi ha grafies orientals ni rossellonismes clars, cap occitanisme, i escassos casos d'influència castellana, en rigor cap, car els pocs són més aviat mots de frontera o semi-manlles tècnics. Les llistes que en dóna el publicador (mal informat en filologia, gens en lingüística, i mal o gens assessorat), a la p. 249, són quasi totalment errònies (fora d'*aderredor de, centeno* i *alcançar, -adura*, que entren en aquells casos), degudes a malentesos o mala informació de l'autor de la nota. No hi ha grafies orientals i més aviat sembla occidental, potser del Nord. — 2 Si hi ha també algun encruentament així en *biskarā*, que apareix com a 'esquilar les ovelles' (a diferència de *toun(d)* e d'altre bestiar) en el gascó central, és força menys clar (car si bé en els punts 664 i 680, l'*ALF* nota *biskarā*; amb *̄*, però, en el 653; i és sabut que Edmont a penes discernia els dos fonemes), però no sembla trobar-se l'etimologia aquitano-basca que l'aspecte del mot faria intuir, i no precisant-se tampoc una alternativa, aquella idea no pot pas, ni deu, descartar-se. — 3 Si, com sembla, té raó Moll (*BDLC* XIII, 1924, 160, 237-8) en suposar que en un vers tradicional men. la frase, avui incompresa, *s'asen màsquil*, és deformació de *s'ase m'esquil*; verament *asen* podria ser forma proclítica (a la manera de *pan caritat, man dreta, mitjan cami, Castellon-roi, de pinten ample*), i contracció de *māaskil* 'm'esquili' > *māskil* > *māskil* (retrocés accentual en hiatus contret, com en *Sèrni, bòria, dèsset* i anàlegs). — 4 Indicada primer per Spitzer (*Nph. Mgn.*, 1913, 157), breument i sense explicacions fonètiques, i demostrada per mi en el *BDC* XIX, 1931, 31-2, 42. Després la donà desprecupadament com a pròpia G. Tilander, *Studia Neophilologica* IX, 1937, 49-65, aportant-hi alguna poca informació filològica arag.-cast. que no havíem donat. En el *DCEC* ho amplio i preciso molt; algun comentari més en *TopHesp.* I, 370, 225. S'hi adherí Rohlfs, *ASNSL* CLXII, 160. — 5 *Sitzungsber. d. Wiener Akad.* CXLIX, 99. — 6 D'altra banda en el 23.85 és una de les nombroses rimes en *-irà*, de manera que no s'exclou que tots dos, o tots tres, siguin del verb *esquirar*= 60

esquilar. — 7 A tort fa cabal *AlcM* de la pensada de Moliné germ. *SKIUHARI 'greuge', absurda ja des del punt de vista fonètic; d'altra banda deu ser un mot empescat per Moliné o algun «mentor» seu, car no conec notícia de tal derivat del germ. SKIUH 'esquiu, poruc', i ni es formen tals derivats en *-ARI* amb sentit substantiu o comparable, ni fóra concebible que un tal derivat prengués el sentit de 'greuge'. — 8 Segueix immediatament la doble frase «atitolad sobre som patrimoni P.» i «atitolad de S. M. d'Olb capellà». Sembla que s'ha de tallar en dos mots *a ti-*, i potser és errada d'impremta, o una errada de primera lectura, en lloc de *titolad*, car així ho imprimeix PPujol en l'índex de mots, p. 49b, i en aquest la *-t-* no deu ser err. tip. perquè en l'ordenació alfabètica *til-* aniria més aviat. ¿Voldria dir, doncs, que la paga dels nous capellans correria a despeses del patrimoni d'un tal P., la d'un, i d'un tal S. M., habitant o senyor d'Olb (damunt Sort) la de l'altre? Fóra potser *TITULATUM* substantivat en un sentit com 'capellà titular de tal i tal'. — 9 «Catalunya en 1640», Ateneu Barcelonès, sessió inaugural de 1930-1, p. 41.

ESQUIMAR-SE, 'aprimar-se, desgastar-se, amb l'ús', mot, potser més mossàrab que acastellanat, afí al cast. antiq. i dial. *esquimarse* (avui *esquilmarse*), 'perdre la fertilitat la terra massa espletada', per al qual veg. *DCEC* (*ESQUILMAR*). El mot figura tres cops en els textos del Cançoner Satíric valencià, c. 1500; i ja en JRoig, on es compendran millor els sobreentesos obscens, amb una cita extensa: «a dones dura / tot l'any bon temps, / mesclant-hi sempre / lur voluntari; / lo lur... armari / porten cubert, / sovint ubert / si als los plau; / si-s pert la... clau, / o si s'aprima, / o si s'esquima / en altre... pany, / per a tot l'any / són desdenyades» (*Spill*, 8618), que comenta Chabàs «en uso en Valencia». Efectivament jo hi he oït almenys sentits i mots derivats: *elz eskimz de la lêt* són 'residus, deixalles' (pura coincidència, per curiosa que sigui, amb l'angl. *to skim* 'llevar el tel de la llet', mot germànic, ags. SKYM-, germ. SKŪMJAN 'llevar l'escuma') a Quatretonda 1962, i com que entre aquestes deixalles deuen figurar degotissos de xerigot, es comprèn que a Olocou de Carraixet *s'eskima* m'ho vagin dir per 'traspua, degota', en parlar-me dels subterranis de la Mola, dels quals em contaven llegendes com les d'Alí-Babà.

Esquinància, V. escarransit

ESQUINANT, pres d'un b-ll. *schinanthus*, pronúncia corresponent a la del baix grec, d'on el llatí prengué *σχολινανθος* id., compost de *σχοινος* 'jonc' i *άνθος* 'flor'. □ 1.ª doc.: Ss. XIII-XIV, en la trad. de les *Medicines Particulars* d'Ibn Wáfid; Cauliac; *esquinat* en una tarifa de princ. S. XVIII (*AlcM*) potser no està ben llegit; *esquenani* Lab. 1839.

Esquinat 'cranc' (*DTo.*) potser per *esquinant* tret